ΘΡΥΛΟΙ ΚΑΙ ΦΑΝΤΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Η ΦΛΟΓΕΡΑ ΤΟΥ ΒΟΣΚΟΥ

(Μακεδονική παράδοσις)

ΟΙΟΣ πίστευε ποτέ, πώς τὰ νερὰ τῆς μεγάλης Μακεδονικῆς λίμνης Πρέσπας, μὲ τὰ ψάρια της καὶ μὲ τὶς «λέτνες» (τέστροφες) τὶς περίφημες, χύνονται, κατὰ μέγα μέρος, μέσα στὰ ἔγκατα τῆς γῆς κι' ἔτειτα πηδοῦνε πάλι, ἀπὸ τὰ καταχθόνια, καὶ βγαίνουνε στὴν ἐπιφάνεια ἀπάνω, πολλὲς χιλιάδες μέτρα, μακρυὰ ἀτὸ τὴν ἀρχική τους θέσι, σ ὸ Νησί, ἕνα χωριὸ... μεσόγειο, κοντὰ στὰ Βοδε νά, ποὺ χωρὶς ἄλλο θὰ ὀνομάστηκε Νησί, γιατὶ εἶνε περικυκλω ένο ἀπὸ τὰ νερὰ αὐτὰ καὶ σὰν νὰ θέλη νὰ γλυτώση ἀπὸ τὴν πλημμύρα τους ἔχει σκαρφαλώσει στὴν πλαγιὰ ἑνὸς λόφου, ποὺ ὑψώνεται ἐκεῖ;

Γιὰ τὴν ἀνάδυσι αὐτή, τῶν νερῶν τῆς Πρέσπας, στὴν πεδιάδα τοῦ Νησιοῦ, δὲν ὑπάρχει καμμιὰ ἐπιστημονικὴ πληροφορία ἢ ἐξήγησις, ἀλλὰ μονάχα μιὰ παράδοσις, τὴν ὁποία ἀναφέρουμε ἐδῶ πέρα.

Στὸν παληὸ καιρὸ—τὸν πολὺ παληὸ καιρὸ—λέει ἡ παράδοσις, ἐκεῖ στό μέρος ποὺ ἀναδύονται σή ερα τὰ νερά, εἶχε τὸν μύλο του ἕνας μυ λωνᾶς, χῆ ος καὶ φτωχός τόσο φτωχός, ὥστε οὔτε τὸν μοναχογιό του δὲν μποροῦσε νὰ θρέψη...

Ὁ μύλος του δὲν ἔδινε ζωὴ οὔτε γιὰ τὸν ἴδιο. Ἔτσι ἔβ νε τὸ παιδί του βοσκὸ σὲ κάτι Σαρακατσαναίους, ποὺ περνοῦσαν ἀπὸ ἐκεῖ καὶ πηγαῖναν μὲ τὰ κοπάδια καὶ τὶς φαμελιές τους νὰ ξεκαλοκαιριάσουνε ἐκεῖ κοντὰ στὴν Πρέσπα.

Τὸ παιδὶ αὐτὸ ἔπαιζε καλὰ φλογέρα καὶ γιὰ τοῦτο φεύγοντας πῆρε τὴ φλογέρα του μαζύ του, νὰ παίζη ὅταν θὰ σταλίζαν τὰ πρόβατα στὸν Ἴσκιο.

* * *

Πέρασε καιρὸς πολύς, παρὰ πολύς, καὶ μιὰ ἡμέρα τὸ παιδί, κ θὼς περνοῦσε, ἐκεῖ κοντὰ στὴ λίντη, ἕνα λαιμὸ νεροῦ, ποὺ χυνότανε στὴ γῆ, ἔχασε τὴ φλογέρα του. Εἶχ πέσει μέσα στὸ ποτάμι ποὺ σχηματιζότανε ἀπὸ τὴ λίμνη καὶ τὸ ποτάμι καθὼς ἦτον μεγάλο κι' ὁρμητικὸ τὴ συνεπῆρε.

Μιὰ ἡμέρα ὁ πατέρας του, καθὼς καθόταν ἀπ' ὄξω ἀπὸ τὸ μύλο, στὸ Νησί, εἶδε στὰ νερὰ ποὺ τρέχανε μιὰ φλογέρα νὰ ἐπιπλέη. Τὴν ἐπῆρε, τὴν ἔβαλε σ' ἕνα ράφι τοῦ μύλου του, κι' ἐπειδὴ δὲν ἤξερε αὐ ὸς νὰ παίζη τὴ λησμόνησε.

Πέρασε πάλι κάμποσος καιρός καὶ οἱ Σαρακατσανέοι ξαναπέρασαν πηγαίνοντας νὰ ξεχειμάσουν κατὰ τὴν Χαλκιδική.

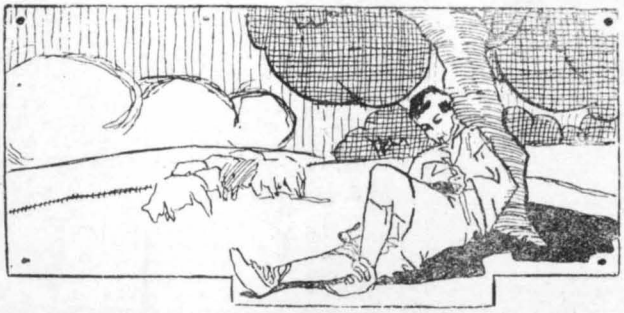

Τὸ παιδί, ἔμεινε στὸν πατέρα του, σὰν διαβήκανε ἀπὸ τὸ Νησί, γιὰ νὰ τὸν βοηθάη στὸν μύλο τὸν χειμῶνα καὶ τὸ καλοκαίρι, ποὺ θὰ ξαναδιάβαιναν οἱ Σαρακατσανέοι γιὰ τὴν Πρέσπα, νὰ ξαναπήγαινε μαζί τους.

Μιὰ μέρα ἐκεῖ ποὺ κάτι ἀνακάτευε στοῦ μύλου τὰ ράφια, βρῆκε τὴ φλογέρα του, ποὺ ἀνέσυρε ὁ πατέρας του ἀπ' νὰ νερά.

— Πατέρα, τοῦ φώναξε ξαφνιασμένο, ποῦ τὴ βρῆκες τούτη τὴ φλογέρα ;

— Ἐδῶ, τοῦ ἀπάντησε ἐκεῖνος. Τὸ ποτάμι τὴν κατέβασε.

— Μὰ αὐτὴ εἶνε ἡ φλογέρα ἡ δική μου, τοῦ εἶπε τὸ παιδί. Μοῦ ἔπεσε καὶ τὴν ἔχασα στὰ νερὰ τῆς Πρέσπας.

— Ἀδύνατον ! τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας του.

— Μὰ δὲν γνωρίζω τὴ φλογέρα μου ;

— Λάθος θὰ κάνης. Θὰ τῆς μοιάζη.

— Μὰ δὲν γνωρίζω τὰ κεντίδια ποὺ τῆς ἔκανα ;

— Καμμιὰ οὐμπτωσις θὰ εἶνε...

— Ὄχι ! ἐτέμενε καὶ πάλι τὸ παιδί, εἶμαι βέβαιος, κάτι περισσότερο ἀπὸ βέβαιος, πὼς ἡ φλογέρα εἶνε ἡ δική μου. Καὶ πὼς θὰ τὴν βγάλαν ἐδῶ πέρα τὰ νερά.

— Τὰ νερὰ ἀπὸ τὴ Πρέσπα, τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας του,θὰ βγαίνουνε ἐδῶ. Μὴν τὸ πῆς καὶ σὲ κανέναν καὶ σὲ περάσουνε γιὰ παλαβό !

— Εἶμαι βέβαιος, ξαναπε τὸ παιδί, πὼς τὰ νερὰ τῆς Πρέσπας, βγαίνουνε ἐδῶ, γιατὶ ἀλλοιῶς δὲν θἀβγαινε καὶ ἡ φλογέρα.

— Σώπα, παιδί μου, μὴ τρελλάθηκες;

— Ἐγὼ θὰ σοῦ τὸ ἀποδείξω. Ὅταν ξανανεβῶ τὴν ἄνοιξι καὶ πάλι ἐκεῖ ἐπάνω, μὲ τοὺς Σαρακατσαναίους.

—Καὶ πῶς θὰ τὸ ἀποδείξης;

— Θὰ σοῦ στείλω ἕνα σημάδι ἀπὸ ἐκεῖ, καὶ θὰ βγῆ ἐδῶ, ὅπως βγῆκε ἡ φλογέρα.

— Καλὰ τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας του. Κιὶ τὸ σημάδι τί θὰ εἶνε;

— Ἕνα ἀρνὶ σφαγμένο νὰ τὸ φᾶς. Μόνο ἄμα βγάλη, τὸ σημάδι, τὸ νερό, νὰ μ' εἰδοποιήσης.

— Σύμφωνοι, τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας του καὶ κυττάξαν καὶ πάλι τὴ δουλειά τους.

* * *

Πέρασε καὶ πάλι κάμποσος καιρός. Πέρασεν ὁ χειμῶνας καὶ ἔφθασε ἡ ἄνοιξις. Μὲ τὶς πρῶτες καλωσύνες, ξανιπέρασαν οἱ Σαρακατσαναῖοι καὶ ξαναπῆγε μαζύ τους, τὸ παιδί.

Σὰν φθάσανε στὴ Πρέσπα, πιάνει καὶ σφάζει ἕνα ἀρνί, καὶ τὸ πετάει, ἐκεῖ ποὺ χάνονταν τὰ νερὰ μέσα στὴ γῆ, στὸ ἴδιο μέρος, ἀκριβῶς, ποὺ τοῦχε πέσει κι' ἡ φλογέρα.

— Μιὰ ἡμέρα λοιπὸν ἐκεῖ ποὺ καθόταν καὶ λιαζόταν ὁ πατέρας του, στὸν μύλο του ἀπ' ἔξω, νὰ καὶ βλέπη νὰ φέρνη τὸ νερὸ τοῦ αὐλακιοῦ ἕνα ἀρνὶ σφαγμένο, μὲ τὸ συμφωνημένο σημάδι στὸ αὐτί.

Κοτάλαβε πὼς τοῦ τὸ ἔστειλε ὁ γυιός του, ἀπὸ τή Πρέσπα, καὶ βεβαιώθηκε ὅτι τὰ νερὰ ποὺ χάνονται στὴ Πρέσπα, βγαίνουν στὸ Νησί.

— Ἔπιασε λοιπὸν καὶ τοῦ ἔστειλε μιὰ γραφή, «ὅτι εἶχε δίκηο, γιὰ ὅ,τι ἔλεγε γιὰ τὰ νερὰ καὶ πὼς ἔλαβε καὶ τὸ «σημάδι», καὶ τὸν παρακαλοῦσε, νὰ τὸν θυμᾶται καὶ καμμιὰ φορά».

* * *

Τὸ παιδί, σὰν ἔλαβε τὸ γράμμα τοῦ πατέρα του,ἐσκέφθηκε νὰ ἐπωφεληθῆ ἀπὸ τὸ μυστικὸ αὐτὸ καί νὰ συνδράμη τὸν φτωχὸ πατέρα του.

Κάθε λίγο, τὸ λοιπὸν καὶ λιγάκι, ἔσφαζεν καὶ ἀπὸ ἕνα ἀρνὶ καὶ τὸ πετοῦσε στὴ νεροσυρμή. Ὁ πατέρας του εἶχε λάβει πειὰ τὰ μέτρα του, κ' ἔτσι ὅ,τι ἔφερνε τὸ νερὸ ἀπὸ τὴ Πρέσπα, στεκόταν ἐκεῖ καὶ δὲν τὸ συνέπερνε ὅταν αὐτὸς ἦτα ε ἀπησχολημένος μὲ τὴν ἐργασία του. Ἔκουμε δηλαδὴ κλαδιὰ καὶ ἔφκιασε ἕνα ξυλένιο πλέγμα, στὴ νεροκατεβασιά. Ἔτσι κάθε λίγο καὶ λιγάκι, καὶ ἀπὸ ἕνα ἀρνὶ σφαγμένο τοῦ ἐρχότανε καὶ ὁ γέρος εἶχε κάθε τόσο...Πάσχα !.

Καὶ ὁ γέροντας περνοῦσε καλὰ καὶ βασιλικὰ καὶ μπέηκα· ἀλλὰ ὁ τσέλιγκας, ποὺ εἶχε τὰ κοπάδια, ἔβλεπε κάθε ἡμέρα, ἀπὸ τὸ κοπάδι ποὺ φύλαγε ὁ γυιὸς τοῦ Μυλωνᾶ,τὰ ἀρνιὰ νὰ λιγοστεύουν.

Κύττοξε ἀπὸ δῶ, κύτταξε ἀπὸ κεῖ, στὸ τέλος λέει στὸν «κοπαδιάρη».

— Βρὲ τί γίνονται τ' ἀρνιά;

— Τὰ τρῶνε τὰ «ζουλάπια».

— Μά, ἀπὸ τὸ δικό σου τὸ κοπάδι, τρῶνε τὰ «ζουλάπια» μοναχά !. Πῶς ἀπὸ τῶν ἀλλονῶν δὲν τρῶνε.

— Ξέρω καὶ ἐγώ.

Σώπασε ὁ τσέλιγκας, μὰ πάλι χανόντουσαν τ' ἀρνιά. Ἔβαλε λοιπὸν γιὰ νὰ παραφυλάξουν τὸν τσοπάνο του, καὶ ἀπὸ τὰ πολλά, τὸν εἶδαν νὰ τὰ σφάζη καὶ νὰ τά πετάη στὸ ρεῦμα τοῦ νεροῦ.

Τὸ ἁρπάχνουν τότε τὸ παιδί, τὸ σφάζουνε κι' αὐτὸ καὶ τὸ πετοῦν μέσα στὸ ρεῦμα..

* * *

Ἕνα πρωΐ, καθὼς σηκώθηκεν ὁ μυλωνᾶς καὶ πῆγε στὸ κλαδωτὸ πλέγμα του, νὰ ἰδῆ ἂν τοῦφερε κἄνα ἀρνὶ τὸ νερό, εἶδε μὲ φρίκη σκαλωμένο στὰ κλαδιὰ τὸ πτῶμα τοῦ παιδιοῦ του.

Τὸ ἀνέσυρε, ἦταν σφαγμένο σὰν ἀρνί.

Ἀπάνω του δὲν εἶχε ἄλλο τίποτε, παρὰ μονάχα μέσα στὸ ζ ρι του τὴ μοιραία τὴ φλογέρα.

Ὁ γέρος ἀλλοφρόνησε, μὲ τό θέαμα αὐτό, καὶ πῆρε τὰ βουν ἀπὸ τότε κανέναις δὲν τὸν εἶδε. Ὁ μύλος ἔμεινε ἐκεῖ κλειστὸς καὶ μος, ὥσπου τὸν ἔφαγε ὁ Χρόνος, ἡ ὑγρασία, ἡ βροχὲς καὶ γκρεμίσ Χορτάρια κι' ἀρκουδάγκαθα φύτρωσαν στὰ ἐρείπιά του. Ἐπίσης καὶ λεῦκες φυτρώσανε ἐκεῖ κοντὰ ἀπ' τὰ κλαδιὰ τοῦ πλέγματος εἶχε κάμει ὁ μυλωνᾶς γιὰ νὰ συγκρατοῦν τοῦ γυιοῦ του τὸ πεσ ποὺ θρέψαγ καὶ θέριεψαν μέσα στὸ νερὸ καὶ πετάχτηκαν σὲ με δέντρα.

Ἀλλὰ ὅλοι τὰ θεωροῦν καταραμένα τὰ δέντρα αὐτὰ καὶ κα δὲν ξυλεύεται ἀπὸ κεῖ.

Καὶ σήμερα ἀκόμα, ἂν πάη κανεὶς ὡς ἐκεῖ, θὰ ἰδῆ σωριασμ πέτρες, ἀνάμεσα ἀγριοχορτάρια θραψερά, γεμᾶτα φείδια, γουσ τσες καὶ ἄλλα σερπετά.

Αὐτὰ εἶνε τοῦ μύλου τὰ χαλάσματα. Καὶ τὸ νερὸ ποὺ βγαίνι φθονο καὶ κοχλαστὸ ἐκεῖ καὶ μουγκρίζει κατόπιν καθὼς ξεχύνεται τὰ κάτω ἐπιβεβαιώνει τὸ θρῦλο.

Ὅλοι οἱ χωρικοὶ τὸν πιστεύουνε τὸ θρῦλο.

Καθόλου, δμως, παράξενο νὰ εἶνε καὶ ἀληθινός. ΣΤΑΜ. ΣΤ.